

Katecheze o pravé duchovní útěše

Papež František se při veřejné katechezi vysvětloval, jak se rozpozná „autentická útěcha“, nebo jinými slovy jak zjistit, „zda hledáme opravdové dobro a nebo se klameme“. Doporučil se řídit rady svatého Ignáce z Loyoly.

30.11.2022

Drazí bratři a sestry, dobré ráno!

Pokračujeme v úvahách o rozlišování a zejména o duchovní zkušenosti

zvané „útěcha“, o které jsme mluvili minulou středu, a ptáme se: Jak rozpoznáme pravou útěchu? To je velmi důležitá otázka pro dobré rozlišování, abychom nebyli při hledání svého pravého dobra oklamáni.

Některá kritéria můžeme najít v úryvku z Duchovních cvičení svatého Ignáce z Loyoly: „Je-li v myšlení všechno dobré,“ říká svatý Ignác, „je-li začátek, prostředek a konec zcela dobrý, klonící se ke všemu dobrému, tak je to znamením dobrého anděla. Když však někdo v průběhu svých myšlenek skončí u nějaké špatné nebo rozptylující věci nebo u něčeho méně dobrého, než co jsi duše předtím předsevzala vykonat, nebo když to duši oslabuje a znepokojuje tím, že jí to odnímá mír, klid a pokoj, který předtím měla, tak je to zřejmým znamením, že to pochází od zlého ducha.“ (č. 333). Je totiž pravda, že existuje pravá útěcha, ale existují i

útěchy nepravé. A k tomu potřebujeme dobře pochopit cestu útěchy: kudy vede a kam mě vede? Pokud mě to vede k něčemu, co není dobré, pak ta útěcha není autentická, je takříkajíc falešná.

Jedná se o cenné indikace, které si zaslouží krátký komentář. Co znamená, že začátek je zaměřen na dobro, jak říká svatý Ignác o dobré útěše? Uvedme příklad: mám úmysl modlit se a všímám si, že je doprovázen náklonností k Bohu a k bližnímu, vybízí ke štědrosti, k dobročinnosti: je to dobrý začátek. Na druhou stranu se může stát, že tato myšlenka vznikne, abych se vyhnul práci nebo úkolu, který mi byl svěřen: pokaždé, když mám umýt nádobí nebo uklidit dům, dostanu velkou chuť začít se modlit! To se v klášterech stává, ne? Modlitba však není útekem od úkolů, naopak, je pomocí k dosažení dobra, k němuž

jsme povoláni tady a teď. Tolik k začátku.

Pak jsou tu prostředky: svatý Ignác říkal, že začátek, prostředky i cíl musí být dobré. Začátek je následující: mám chuť se modlit, abych nemyl nádobí: tak jdi, umyj nádobí a pak se jdi modlit. Pak je tu prostředek, tedy to, co následuje po této myšlence. Pokud se začnu modlit jako farizeus v podobenství (srov. Lk 18,9-14), a budu mít tendenci se líbit sám sobě a pohrdat druhými, možná s nelibostí a trpkostí, pak jsou to známky toho, že zlý duch použil tuto myšlenku jako klíč k tomu, aby vstoupil do mého srdce a přenesl sem svůj úmysl. Když se jdu modlit a vzpomenu si na slavného farizeje - „Děkuji ti, Pane, že se modlím, nejsem jako ostatní lidé, kteří tě nehledají, nemodlí se“ - tam ta modlitba končí špatně. Tato útěcha při modlitbě spočívá v tom, že se

před Bohem cítíme jako páv. A to je prostředek, který je špatný.

A pak je tu konec. Konec je něco, s čím jsme se již setkali, totiž: kam mě vlastně ta myšlenka zavede? Kam mě například vede myšlenka na modlitbu. Může se například stát, že se plně věnuji nějakému krásnému a záslužnému dílu, ale to mě tlačí k tomu, abych se přestal modlit, protože jsem zaneprázdněný, mám tolik práce, že jsem stále agresivnější a podrážděnější, mám pocit, že všechno závisí na mně, až nakonec ztrácím důvěru v Boha. Zde zjevně působí zlý duch. Začnu se modlit, a pak se při modlitbě cítím všemocný, že všechno musí být v mých rukou, protože jsem jediný, kdo ví, jak věci zařídit: zřejmě zde také není dobrý duch. To znamená dobře prozkoumat cestu našich pocitů a cestu dobrých pocitů, útěchy, když chci něco udělat. Jaký je začátek, jaký je prostředek a jaký je konec.

Styl nepřítele - když mluvíme o nepříteli, mluvíme o ďáblu, ďábel existuje! - jeho styl, jak víme, spočívá v tom, že se představuje lstivým, maskovaným způsobem: začíná tím, co je nám nejdražší, a pak nás k sobě postupně přitahuje: zlo vstupuje potají, aniž by si to člověk uvědomoval. A časem se z jemnosti stane drsnost: myšlenka se ukáže taková, jaká ve skutečnosti je.

Proto je důležité trpělivě, ale nezbytně zkoumat původ a pravost svých myšlenek; je to výzva k tomu, abychom se poučili ze zkušenosti, z toho, co se nám děje, a neopakovali stále stejné chyby. Čím více se známe, tím více vycítíme, kudy do nás vstupuje zlý duch, jaká jsou jeho „hesla“, vstupní dveře do našeho srdce, na která místa jsme nejcitlivější, abychom jim do budoucna věnovali pozornost. Každý z nás má nejcitlivější místa, nejslabší místa své osobnosti: a právě tam

vstupuje zlý duch a odvádí nás na špatnou cestu, nebo nás odvádí ze správné cesty. Jdu se modlit, ale odvede nás od modlitby.

Příklady by se daly libovolně množit a reflektovat tak naši každodenní realitu. A to je to, co musíme dělat - proto je tak důležité každodenní zpytování svědomí - než skončíte den, na chvíli se zastavte. Co se dělo? Ne v novinách, ne v životě: co se děje v mém srdci? Bylo mé srdce pozorné? Rostlo? Nebo prošlo všechno, aniž bych si toho byl vědom? Co se stalo v mém srdci? Toto zkoumání je důležité, je to cenné úsilí o nové čtení života z určitého úhlu pohledu. Všimnout si toho, co se děje, je důležité, je to znamení, že v nás působí Boží milost, která nám pomáhá růst ve svobodě a uvědomění. Nejsme sami: je to Duch svatý, kdo je s námi. Dívejme se, jak se věci odehrávají.

Skutečná útěcha je jakýmsi potvrzením, že děláme to, co po nás Bůh chce, že jdeme po jeho cestách, tedy po cestách života, radosti a pokoje. Rozlišování se totiž netýká jen toho, co je dobré nebo co je největší možné dobro, ale toho, co je dobré pro mě tady a teď: v tom jsem povolán růst a klást hranice jiným návrhům, sice lákavým, ale nereálným, abych se nenechal oklamat při hledání pravého dobra. Bratři a sestry, je třeba pochopení, je třeba pokročit v porozumění tomu, co se děje v mém srdci. A to vyžaduje zpytování svědomí, abyste viděli, co se stalo. „Dnes jsem se tam rozzlobil, neudělal jsem to či ono...“: ale proč? Je třeba hledat příčiny těchto chyb. „Dnes jsem byl šťastný, ale bylo to nudné, protože jsem musel pomáhat tamtěm lidem, ale nakonec jsem se cítil spokojený, naplněný tou pomocí“... V tom je Duch svatý. Naučte se číst v knize svého srdce, co se tam stalo během dne. Udělejte to,

stačí dvě minuty, ale ujišťuji vás, že vám to udělá dobře.

Děkuji.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
katecheze-o-prave-duchovni-utese/](https://opusdei.org/cs-cz/article/katecheze-o-prave-duchovni-utese/)
(01.04.2026)